

Børdalen kraftverk - Samfunn

Prosjekt:	Samnangerfjorden kraftverk konsesjonssøknad	Prosjektnr.:	10246614
Kunde:	Eviny Fornybar AS	Prosjektleder:	Magne Myhra Skog
Utarbeidet av:	Baste Meltvedt	Dato:	<Dato>
Kontrollert av:	Håkon Hagtvet 14.11.2025	Godkjent av:	Solveig Angell-Petersen 02.02.2026
Dokumentnr.:	10246614-SAMF-NOT-014	Rev.:	01

Revisjonshistorikk

Rev	Dato	Beskrivelse av endringen	Utarbeidet av	Kontrollert av	Godkjent av
00	18.11.2025	1. utgave notat til oversendelse	NO1A6H	NOHAHK	NOSOAN
01	29.01.2026	Ferdigstilt vurdering	NO1A6H	NOHAHK	NOSOAN

Sammendrag

Etablering av Børdalen kraftverk vurderes til å ha en *samlet positiv konsekvens* på samfunnet i Samnanger kommune. Vurderingen av konsekvensen omhandler hvordan ulike samfunnstemaer blir berørt av tiltaket både i anleggsperioden og driftsperioden, se Tabell 1-1. Næring og sysselsetting (stor positiv) og kommunens tjenestetilbud (middels positiv) forventer vi vil gi en positiv konsekvens i anleggsperioden. Da det ikke er registrert andre negative konsekvenser, enn innenfor sosiale og helsemessige forhold (middels negativ), vil de positive konsekvensene for anleggsperioden oppveie de negative konsekvensene. I driftsperioden er konsekvensen også samlet positiv. Konsekvensen for kommunens tjenestetilbud og økonomi har vi for driftsperioden vurdert til middels positiv konsekvens. Imidlertid vurderer vi en ubetydelig konsekvens for næringslivet, noe som trekker i retning av samlede konsekvensen ikke er like stor som for anleggsperioden. Konsekvensene for sosiale og helsemessige forhold er vurdert til noe negativ i driftsperioden.

Tabell 1-1. Sammenstilling av konsekvenser for samfunn

Samfunnstema	Anleggsperiode	Driftsperiode
Befolkning og boligbygging	Ubetydelig	Ubetydelig
Næring og sysselsetting	Stor positiv	Ubetydelig
Kommunens tjenestetilbud og økonomi	Middels positiv	Middels positiv
Sosiale og helsemessige forhold	Middels negativ	Noe negativ konsekvens

Samfunnstemaene er vurdert med egen metode der konsekvensen i anleggs- og driftsfasen er vurdert ut ifra en 7-delt skala fra stor negativ konsekvens til stor positiv konsekvens. Konsekvensene for samfunn er utredet av Håkon Hagtvet og Baste Meltvedt som er samfunnsøkonomer i Sweco. Utredningen omhandler kun kraftverket, samfunn ligger ikke inne som et fagtema i NVE sin mal for konsesjonssøknad av nettanlegg.

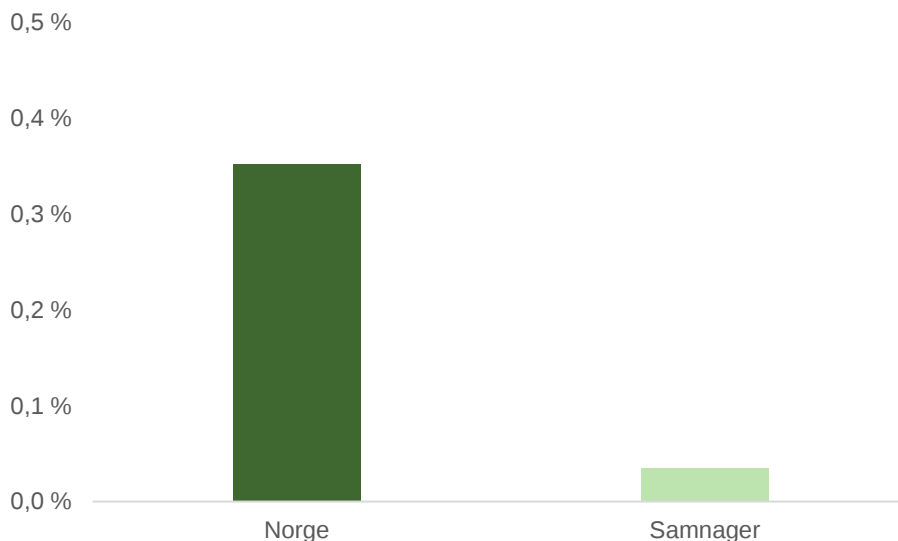
1 Samfunn

1.1 Befolkningsutvikling og boligbygging

1.1.1 Dagens situasjon

Influensområdet består hovedsakelig av skog, fjell, fjord og bebyggelse. Tiltaket om etablering av Børdalen kraftverk påvirker Samnanger kommune på Vestlandet. Det er planlagt inntak fra Kvitingsvatnet og tipp ved Grønsdalsvatnet, Haukaneset og Børdalen. I tillegg er det planlagt å etablere en svingesjakt og deponi ved Leitet. Områdene i nærheten av tipp og inntak omtales heretter som influensområdet.

Samnanger kommune har et lavt antall innbyggere sammenlignet med andre kommuner i landet. For Samnanger forventer Statistisk sentralbyrå (SSB) et uendret antall innbyggere. I andre kvartal 2025 hadde Samnanger kommune 2 499 innbyggere.¹ Fra SSB sin kommunestatistikk er det forventet at kommunen vil ha en befolkning på 2 523 innbyggere i 2050, som er en årlig økning på 0,04 prosent. Figur 1-1 illustrerer forskjellen i prosentvis endring 2025-2050, ifølge SSBs prognoser (MMMM), mellom Samnanger og hele landet.²

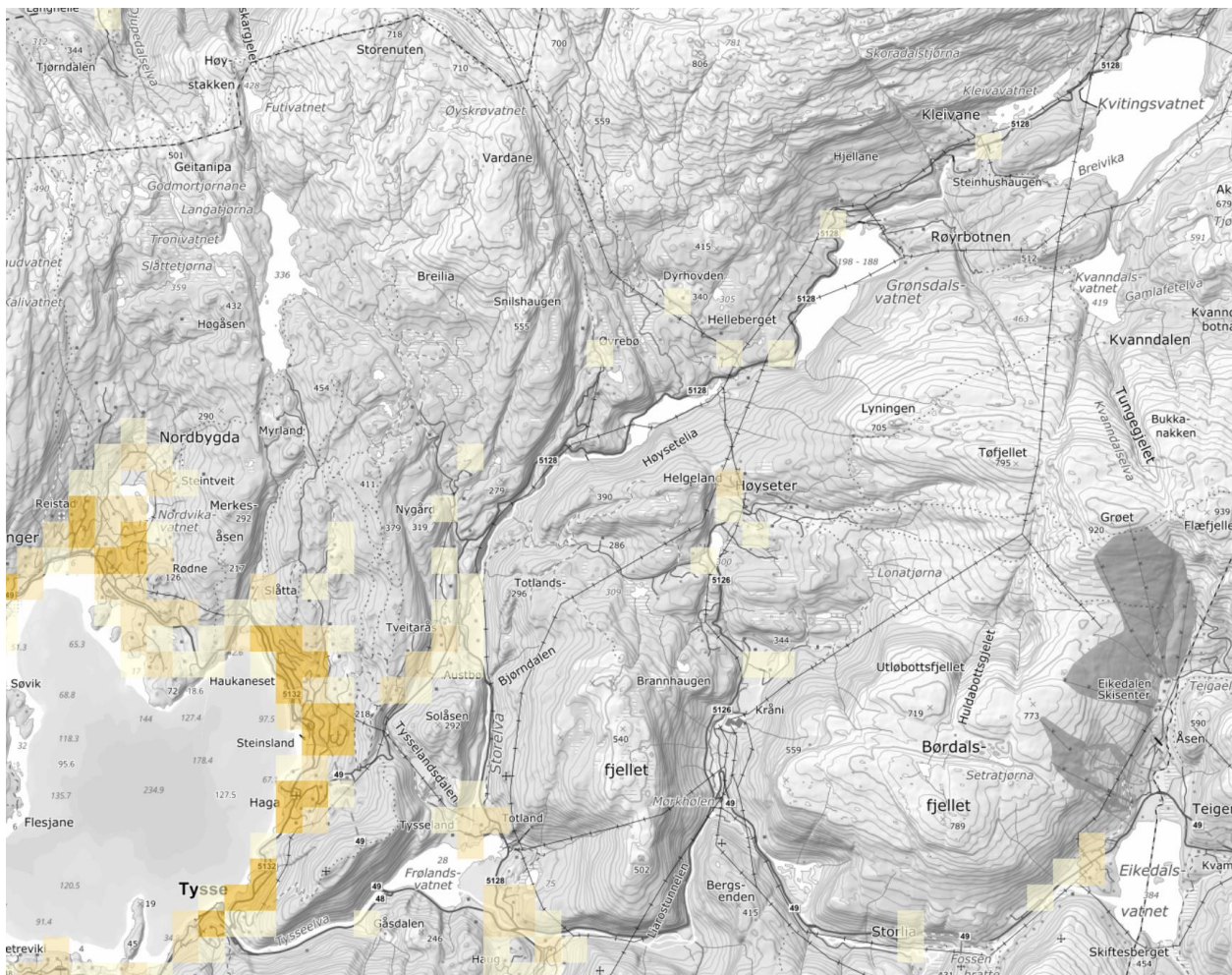

Figur 1-1 - Befolkningsutvikling 2025-2050. Kilde: Statistisk sentralbyrå

Antall bosatte i influensområdet er stedvis relativt høyt, sammenlignet med kommunen ellers. Fra Figur 1-2 kommer det frem at det kun er registret et fåtall bosatte ved Kvitingsvatnet og Grønsdalsvatnet. I tillegg viser figuren at det er noe bosetting ved Leitet og i Børdalen.

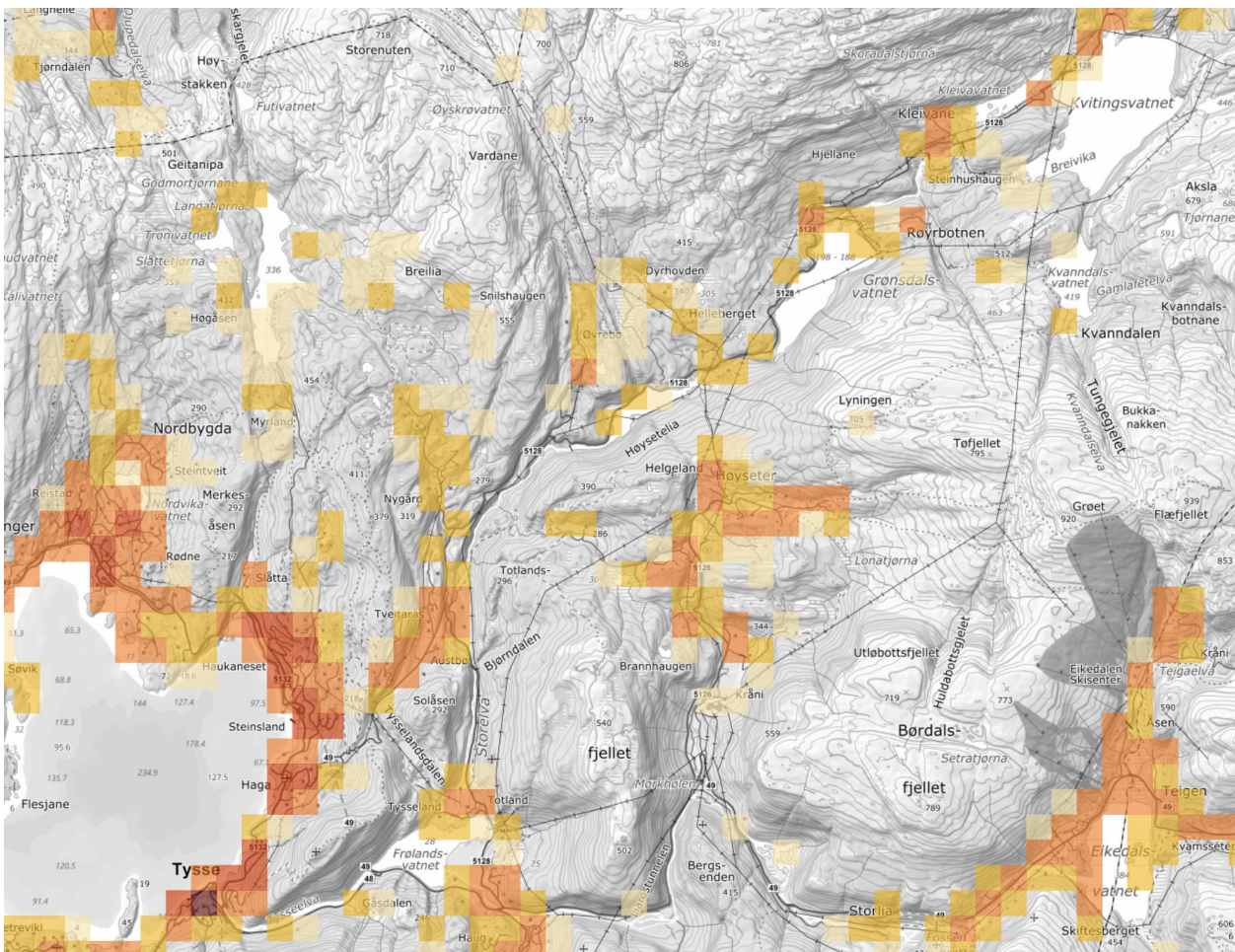
¹SSBs kommunefakta for Samnanger kommune (02.09.2025)

² SSB tabell 14288 (02.09.2025)

Figur 1-2. Befolkningsspredning. Kilde: Statistisk sentralbyrå, 2025 (ruter 250 m x 250 m)

Det er en relativt høy konsentrasjon med bosatte i Steinsland, Haga og Bjørkheim rundt Samnangerfjorden. Dersom man ser dette i sammenheng med Figur 1-3, som illustrerer bygningsmasse i samme område, antas det at det i stor grad er disse områdene hvor befolkningen er bosatt.

Figur 1-3. Konsentrasjon bygningsmasse. Kilde: Statistisk sentralbyrå, 2025 (ruter 250 m x 250 m)

Innenfor influensområdet er det en del bygningsmasser, se Figur 1-3. Sett i sammenheng med at befolkningen rundt Kvitings- og Grønsdalsvatnet, ved Leitet og Børdalen er lav, antas det at bygningene i stor grad er hytter eller annen bygningsmasse, og ikke boliger. Kartgrunnlaget er hentet ut fra SSB sin kartdatabase.

1.1.2 Konsekvensanalyse

Virkninger for befolkningsutvikling og boligbygging for Børdalen kraftverk antas å bli *ubetydelig*. Etablering av nytt vannkraftverk vil ha liten påvirkning på antall sysselsatte i kommunen i driftsperioden. I anleggsperiode vil sysselsettingen øke. Derfor forventes det at prosjektet ikke vil påvirke antall innbyggere og boligbygging på lang sikt.

1.2 Næringsliv og sysselsetting

Næringsliv er en betegnelse for all økonomisk virksomhet i et område. Dette inkluderer produksjon av varer og tjenester, både i offentlig og privat sektor. Sysselsetting refererer til antall personer som utfører arbeid innenfor næringslivet.

1.2.1 Dagens situasjon

De tre største næringsgruppene i Samnanger kommunen er helse- og sosialtjenester, bygge- og anleggsvirksomhet og varehandel, reparasjon av motorvogner, se Tabell 1-1.

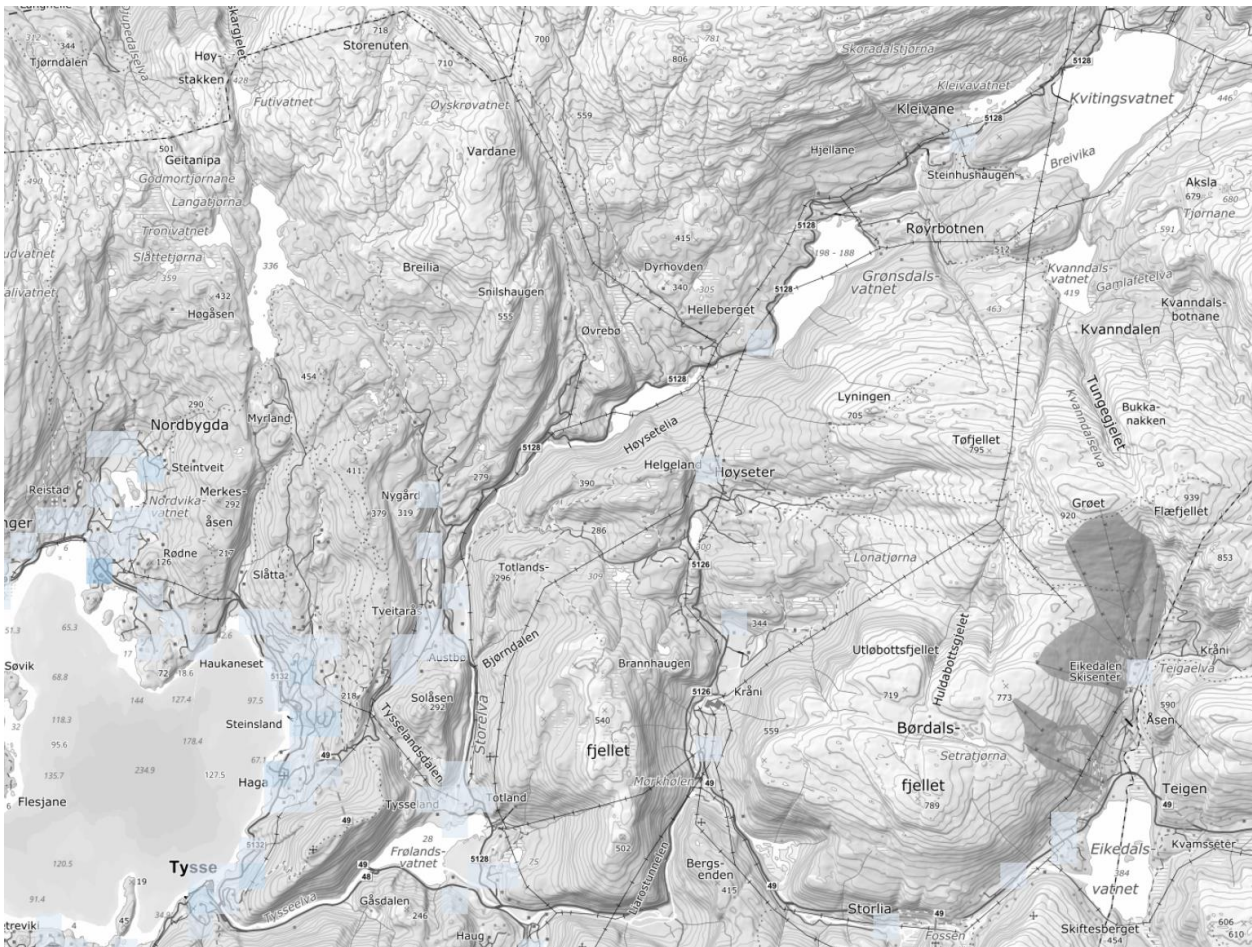
Tabell 1-1. Oversikt over sysselsetting i Samnanger kommune.

Næring	2024
Jordbruk, skogbruk og fiske	47
Bergverksdrift og utvinning	61
Industri	104
Elektrisitet, vann og renovasjon	23
Bygge- og anleggsvirksomhet	159
Varehandel, reparasjon av motorvogner	157
Transport og lagring	51
Overnattings- og serveringsvirksomhet	39
Informasjon og kommunikasjon	14
Finansiering og forsikring	10
Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	42
Forretningsmessig tjenesteyting	42
Off.adm., forsvar, sosialforsikring	64
Undervisning	68
Helse- og sosialtjenester	250
Personlig tjenesteyting	40
Uoppgitt	8

Kilde: Statistisk sentralbyrå³

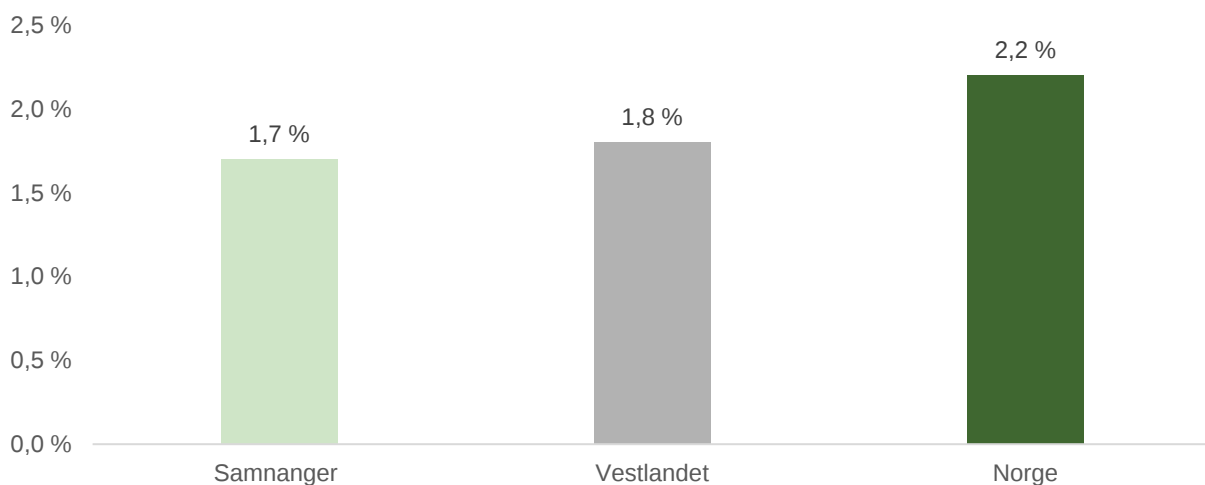
Innenfor influensområdet er det flere bedrifter, men konsentrasjonen er ikke veldig høy, se Figur 1-4.

³ SSB tabell 13470 (12.09.2025)

Figur 1-4. Konsentrasjon av bedrifter. Kilde: Statistisk sentralbyrå, 2025 (ruter 250 m x 250 m)

Antall registrerte arbeidsledige av arbeidsstyrken i Samnanger kommune (1,7%) ligger både under landsgjennomsnittet (2,2%) og Vestlandet fylket (1,8%). Figur 1-5 viser prosentandel av arbeidsstyrken som var registrert som helt arbeidsledige hos NAV i august 2025.

Figur 1-5. Helt ledige i prosent av arbeidsstyrken for august 2025. Kilde: NAV⁴

⁴ Helt ledige. Fylke og kommune. August 2025. (12.09.2025)

1.2.2 Konsekvensanalyse

1.2.2.1 Anleggsperioden

Virkninger for næringsliv og sysselsetting i anleggsperioden for Børdalen kraftverk antas å bli *stor positiv*.

Beregnet investeringskostnad for bygging av nytt kraftverk er ca. 1711 mill. kroner over en periode på 2,5 år. Tiltaket vil medføre positive virkninger for næringslivet i anleggsperioden, ettersom det vil være økt etterspørsel etter utstyr, varer og tjenester. Det anslås at kraftverket vil generere mellom 50-100 årsverk. Det er forventet å ansette rundt 120 ansatte og at lokale underentreprenører blir benyttet. I tillegg blir det anslått at det er behov for rundt 20-30 ansatte innenfor elektromekanikk og etablering av kraftledninger. Komponentene for elektromekanikk antas å bli anskaffet fra det internasjonale markedet. Det er usikkert om entreprenøren kan hente inn annen kompetanse innenfor elektrofag fra det lokale markedet. Hvis ikke må kompetansen hentes fra det nasjonale eller internasjonale markedet.

Økt etterspørsel etter utstyr, varer og tjenester vil øke aktiviteten innenfor de lokale bygg- og anleggsvirksomheter. Med rekruttering av lokal arbeidskraft vil kraftverket kunne ha positive effekter på Samnanger kommune. Fra Tabell 1-1 kommer det frem at 13 prosent av befolkningen som er bosatt i Samnanger er sysselsatt innen bygge- og anleggsvirksomhet og varehandel, reparasjon av motorvogner. Dersom det er mulig å rekruttere arbeidskraft lokalt vil anleggsperioden til Børdalen kraftverk ha en positiv effekt for ansatte innenfor begge næringene. Effekten forventes å være sterkere innenfor bygg og anlegg. Dersom etableringen krever tilreisende arbeidskraft, vil dette føre til økt etterspørsel etter overnatting, mat og andre tjenester. Den økte etterspørselen vil bidra til å opprettholde og/eller øke aktiviteten i det lokale næringslivet i anleggsperioden. Som følge av at det forventes at den største andelen av personer med kompetanse innenfor elektrofag må hentes inn fra de nasjonale og internasjonale markedet, forventes kun svak positiv effekt på lokal sysselsetting i denne delen av arbeidsmarkedet.

1.2.2.2 Driftsperioden

Virkninger for næringsliv og sysselsetting i driftsperioden for Børdalen kraftverk antas å bli *uendret*.

I driftsperioden antas det at kraftverket ikke vil medføre store endringer i sysselsetting. Dagens kraftverk er i stor grad fjernstyrt og det vil derfor ikke være en stor etterspørsel i arbeidskraft. Det vil imidlertid være periodevist behov for service og andre tjenester, men dette vil trolig ikke føre til en stor økning i fast ansatte.

For næringslivet kan etablering av kraftverket ha positiv påvirkning, ettersom det stilles krav til krafttilgang. Riksrevisjonen gjennomførte en undersøkelse av kapasiteten i strømmettet tidligere i 2025. Konklusjonen er at det ikke er tilstrekkelig kapasitet i strømmettet, noe som blant annet fører til nasjonale prisforskjeller og er et hinder for næringsutvikling.⁵ Samnanger kommune har under 3 000 innbyggere, og det er fremstår som at kommunen har god kraftforsyning. En økning i kraftproduksjonen kan imidlertid føre til en bedret kraftforsyning andre steder i landet, men en slik effekt vurderes som utenfor influensområdet.

1.3 Kommunens tjenestetilbud og økonomi

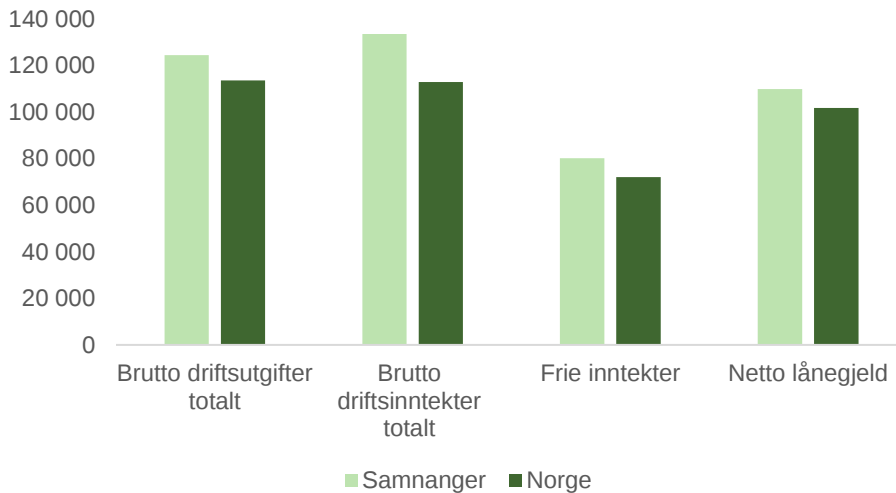
Kommunens tjenestetilbud og økonomi dekker den servicen som tilbys befolkningen i området, og hvordan tiltaket påvirker kommunens fremtidige inntekter og utgifter.

1.3.1 Dagens situasjon

Samnanger kommune har noe høyere inntekter per innbygger, enn andre kommuner. Imidlertid er utgiftene per innbygger også høyere enn resten av landet. Det samme gjelder kommunenes lånegjeld per innbygger. Samnanger kommune ligger over resten av landet for noen utvalgte finansielle nøkkeltall per innbygger. Frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd, og kan disponeres fritt av kommunen. For Samnanger kommune utgjør det omtrent 60 prosent av kommunens samlede inntekter.

⁵ Riksrevisjonen. Riksrevisjonens undersøkelse av kapasiteten i strømmettet 18.03.2025. (01.10.2025)

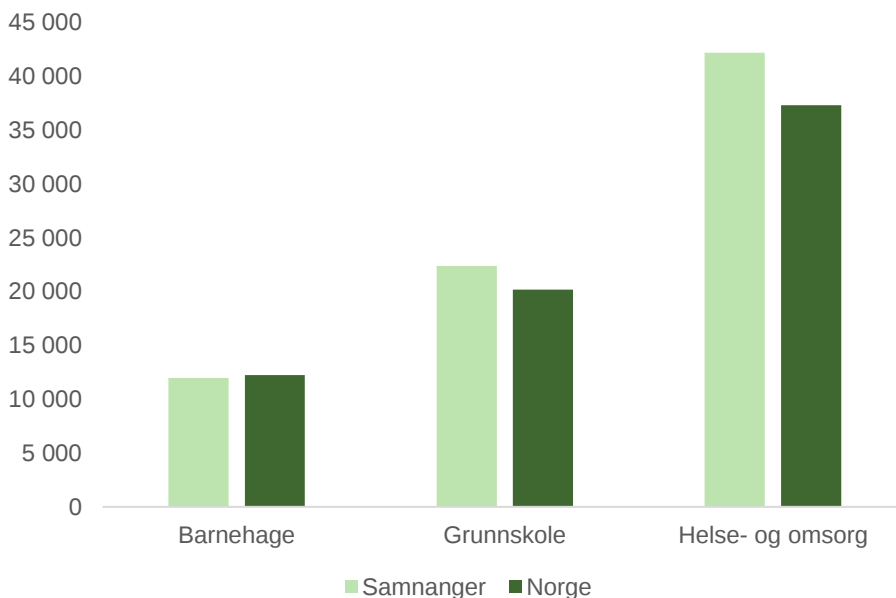
Samnanger har en netto lånegjeld per innbygger som er litt over landsgjennomsnittet for norske kommuner, se Figur 1-6.

Figur 1-6. Finansielle nøkkeltall per innbygger for Samnanger kommune og Norge. Kilde: Statistisk sentralbyrå⁶

Tjenesteområdene barnehage, grunnskole og helse og omsorg står for de største driftsutgiftene i norske kommuner. Samnanger kommune har høyere driftsutgifter innenfor tjenesteområdene grunnskole og helse- og omsorg, sammenlignet med resten av landet. Kommunen har imidlertid lavere driftsutgiftene innenfor tjenesteområdet barnehage, sammenlignet med resten av landet, se

Figur 1-7.

Figur 1-7. Brutto driftsutgifter per person innen tjenesteområdene barnehage, grunnskole og helse og omsorg i 2024. I gjennomsnitt de tre største utgiftspostene i norske kommuner. Kilde: Statistisk sentralbyrå⁷

⁶ SSB tabell 12137 (15.09.2025)

⁷ SSB tabell 12362 (15.09.2025)

1.3.2 Konsekvensanalyse

1.3.2.1 Kommunale inntekter i anleggsperioden

Virkning for tjenestetilbud og kommunal økonomi i anleggsfasen for nytt kraftverk er vurdert til *middels positiv*.

Samnanger kommune har god tilgang på arbeidskraft innen bygg- og anleggsbransjen, og deler av behovet for varer og tjenester vil dekkes lokalt. Økt omsetning og sysselsetting vil gi økning i skattegrunnlag. På dette tidspunktet er det uvisst hvordan utforming og tildeling av entreprise vil se ut, og derfor vanskelig å si noe konkret om leveranse av varer og tjenester. Det vil være en økning i inntektsskatt i anleggsperioden, men siden det ikke er avklart hvilke kommuner arbeidskraften hentes fra, er det usikkerhet rundt hvilke kommuner som mottar skatten.

1.3.2.2 Kommunale inntekter i driftsperioden

Virkningen for tjenestetilbud og kommunal økonomi i driftsfasen er vurdert til *middels positiv*.

Samlet sett vil nytt kraftverk gi økte inntekter til kommunen ved utbytte fra eierandeler, naturressursskatt, eiendomsskatt, konsesjonskraft og konsesjonsavgift uten å øke utgifter ved tjenestetilbud. Vannkraftverk skattlegges etter flere ulike ordninger som gir inntekt til kommune, fylkeskommune og staten. Disse ordningene inkluderer inntektsskatt, eiendomsskatt, grunnrenteskatt, naturressursskatt, konsesjonskraft, konsesjonsavgift og produksjonsavgift. Det er kun eiendomsskatt, konsesjonsavgift, konsesjonskraft og naturressursskatt som tilfaller kommunene.⁸ I tillegg påvirkes kommunen av endringer i personlig inntektsskatt i kommunen.

Dersom kraftverk eies av kommuner, vil disse kommunene motta eierutbytte på lik linje med utbytte fra andre finansielle eierskap. Eviny har en rekke eiere, der de to største er Statkraft med 43,44 prosent og Bergen kommune med 37,75 prosent, samt flere andre kommuner.⁹ Samnanger har ikke eierskap i Eviny og vil derfor ikke motta utbytte. Utbyttet til kommunene avhenger av kraftselskapets overskudd. Skatteproveny er ikke beregnet. Basert på at det allerede er flere kraftverk i drift i kommunen, forventes det at den marginale effekten på kommunens inntekter er middels positiv. Det vil ikke være behov for endringer i tjenestetilbudet fra kommunen ved etablering av et nytt kraftverk, ettersom det forventes uendret sysselsetting og antall innbyggere i driftsperioden.

Tabell 1-2 Oversikt over skatte- og avgiftsordninger som påvirker kommuneøkonomien

Skatt	Størrelse og endring på skatteinntekt til de berørte kommunene	Kommentar
Personlig inntektsskatt	0	Det vil ikke bli en økning i antall årsverk ved kraftverkene i driftsperioden. Drift av nytt kraftverk er planlagt løst med eksisterende bemanning.
Naturressursskatt	1,1 øre/kWh Det blir en økning i GWh som følge av etablering av nytt kraftverk. Dette vil føre til en økning i naturressursskatt.	Vannkraftverk med generatorer på minst 10 MVA ilegges en naturressursskatt på 1,3 øre/kWh, der 1,1 øre/kWh går til kommunen(e) og resterende 0,2 øre/kWh går til fylkeskommunen.
Eiendomsskatt	Eviny har i dag fem kraftverk i Samnanger kommune. Med etablering av nytt kraftverk vil det være en økning i samlet kraftproduksjon, som gir økt eiendomsskatt til Samnanger.	Vertskommuner har anledning til å legge eiendomsskatt på kraftverk. Eiendomsskatten beregnes på bakgrunn av verdien av produksjon innenfor en minimums- og

⁸ Kommunesektorens kraftinntekter 2022. KS.no. (01.10.2025)

⁹ Eviny. Styre, ledelse og eiere (01.10.2025)

		maksimumsgrense (0,95 og 2,74 kr/kWh år).
Konsesjonskraft ¹⁰	Samnanger kommune vil få en økning i inntekter som følge av etablering av nytt kraftverk. Konsesjonskraft er sammensatt av reguleringskonsesjon og ervervskonsesjon. Konsesjonskraft fra en reguleringskonsesjon fordeles med 48,5 % til magasinkommunene, 48,5 % til fallkommunene og 3 % til kraftverkskommunen. Ervervskonsesjon blir fordelt med 97 % til fallkommunene og 3 % til kommunen der kraftverket ligger. Samnanger kommune vil motta ervervs- og reguleringskonsesjon i sin helhet.	Eiere av større vannkraftverk har plikt til å levere inntil 10 prosent av kraftgrunnlaget til kommunene som er berørt av kraftutbyggingen til en fastsatt pris. Verdien av konsesjonskraften varierer med kraftprisene, og bestemmes av differansen mellom konsesjonskraft og markedspris.
Konsesjonsavgifter	Samnanger kommune vil få en økning i inntekter som følge av etablering av nytt kraftverk. Ved konsesjoner gitt etter vassdragsreguleringsloven eller vannfallrettighetsloven, plikter kraftverkseierene å betale en årlig avgift til staten og til de berørte kommunene. De kan også pålegges å betale til et næringsfond. NVE beregner mengde konsesjonsavgifter og fordelingen mellom de berørte kommunene. Avgiftssatsen indeksjusteres hvert femte år av NVE.	Kraftverkseiere kan være pliktige til å betale en årlig avgift til staten og de berørte kommunene for generelle skader og ulemper som ikke blir kompensert på annen måte.

1.4 Sosiale og helsemessige forhold

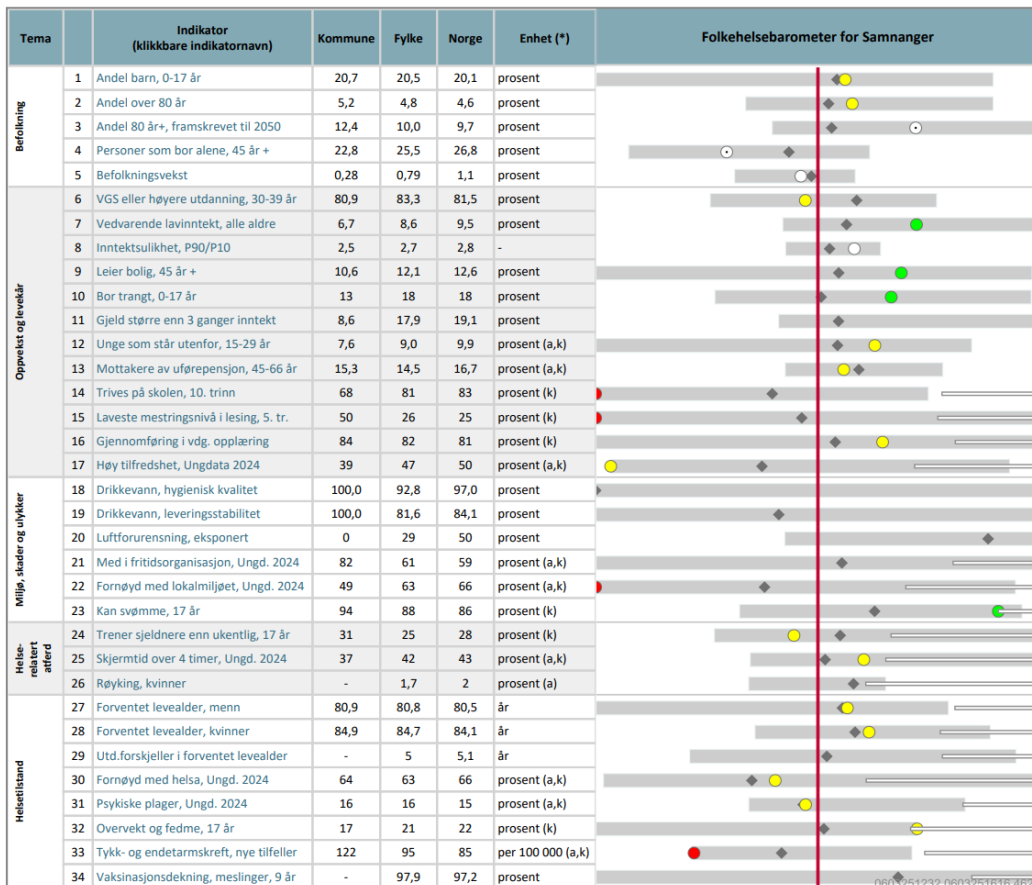
Sosiale forhold handler om hvordan mennesker har det i et samfunn, og om mennesker har et godt og rettferdig grunnlag for et anstendig liv. Helsemessige forhold omhandler menneskers fysiske og psykiske helse. Folkehelseinstituttet (FHI) utarbeider årlig en folkehelseprofil for norske kommuner. Folkehelseprofilen tar for seg både den fysiske og psykiske helsen i befolkningen, samt oppvekst, levekår og miljø.

1.4.1 Dagens situasjon

Helseprofilen til Samnanger kommune viser at kommunen har en befolkning som i stor grad ligner på resten av Norge. Det er imidlertid noen indikatorer som skiller seg ut. Samnanger kommune har en signifikant lavere andel av befolkningen som lever i husholdninger med en vedvarende lav inntekt, sammenlignet med resten av landet, Figur 1-8. I tillegg kommer det frem det er færre barn (0-17 år) som bor trangt. Dette er indikatorer som tyder på at husholdningene i kommunen har god økonomi. Samtidig kommer det frem fra figuren at kommunen scorer signifikant dårligere på blant annet trivsel på skolen for 10. trinn og hvor fornøyd man er med lokalmiljøet. Forventet levealder for både kvinner og menn ligger noe over landsbasis.

¹⁰ NVE. Fakta om Konsesjonsavgifter og konsesjonskraft (30.10.2025)

- Kommunen ligger signifikant bedre an enn landet som helhet
- Kommunen ligger signifikant dårligere an enn landet som helhet
- Kommunen er ikke signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Kommunen er signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Ikke testet for statistisk signifikans
- ◆ Verdien for fylket (ikke testet for statistisk signifikans)
- ▮ Verdien for landet som helhet
- ▮ Variasjonen mellom kommunene i fylket
- ▮ De ti beste kommunene i landet

Forklaring (tall viser til linjenummer i tabellen ovenfor):
 * = standardiserte verdier, a = aldersstandardisert, k = kjønnsstandardisert og ** = tall fra Ungdataundersøkelsen mangler. Les mer om mulige årsaker til at tall fra Ungdataundersøkelsen mangler [her](#).

Figur 1-8. Folkehelsebarometer for Samnanger kommune. Kilde: Folkehelseinstituttet, 2025¹¹

Tilgang på natur- og friluftsområder har betydning for folkehelsen. Generelt er mennesker mer aktive når grøntområder og anlegg for rekreasjon ligger i nærheten av hjemmet eller arbeidsplassen. Fysisk aktivitet forebygger sykdommer og plager, forbedrer den fysiske funksjonen og gir flere friske leveår. Nærhet til grønne områder har også en positiv innvirkning på helsen ved å redusere stress, forbedre den mentale helsen og øke trivselen.¹² Samnanger og dets friluftsliv rommer både høyfjell, lavland, elv, fjord og hav. Området legger med dette opp til muligheten til varierte opplevelser i naturen. De ulike området tas hyppig i bruk for blant annet toppturer, utmarksturer, fjellturer og skisport. Det er både merkede og umerkede stier som leder til ulike DNT-hytter som gjør det mulig å overnatte i fjellet. I tillegg er fjordområdene hyppig brukt både på sommer og vinter. Vi anser friluftsområdet som av betydning for lokalbefolkningen og hytteiere. Influenksområdet til fagrapport for friluftsliv er alle arealer som har betydning for allmennhetens mulighet til å drive friluftsliv som helsefremmende og trivselsskapende aktivitet i nærmiljøet og i naturen ellers, se fagrapporten om friluftsliv for en nærmere beskrivelse av friluftslivet i området. Vi vet at tilgang til friluftsområder er viktig for å gjennomføre fysisk aktivitet, og fysisk aktivitet bidrar til bedre psykisk helse. Sammenhengen mellom inngrep i friluftsområder og gjennomført

¹¹ Helsedirektoratet. Folkehelseprofil Samnanger kommune (16.09.2025)

¹² Helsedirektoratet. Sektorrapport om folkehelse 2021 (15.09.2025)

fysisk aktivitet er mer usikker. Det samme gjelder sammenhengen mellom inngrep i friluftsområder og stress som følge av friluftsområder blir forringet. Vår vurdering er likevel at en kvalitativ svekkelse på et friluftsområder bidrar negativ til psykisk helse, fordi vi forventer at omfanget av fysisk aktivitet vil avta og økt stress. Derfor vurderer vi en sammenheng mellom konsekvensen for friluftsområdet og konsekvensen for psykisk helse. Folkehelse i forbindelse med psykisk helse fra friluftsliv er vurdert under helsemessige forhold i kapittel 1.4.2.

1.4.2 Konsekvensanalyse

Tiltaket har en direkte helseeffekt som følge av endret kvalitet på turområder og økt forekomst av støv og støy. Slike konsekvenser er omtalt i andre fagrapporter, se Tabell 1-3. I denne fagrapporten omtales den indirekte effekten på psykisk helse som følge av helseeffektene.

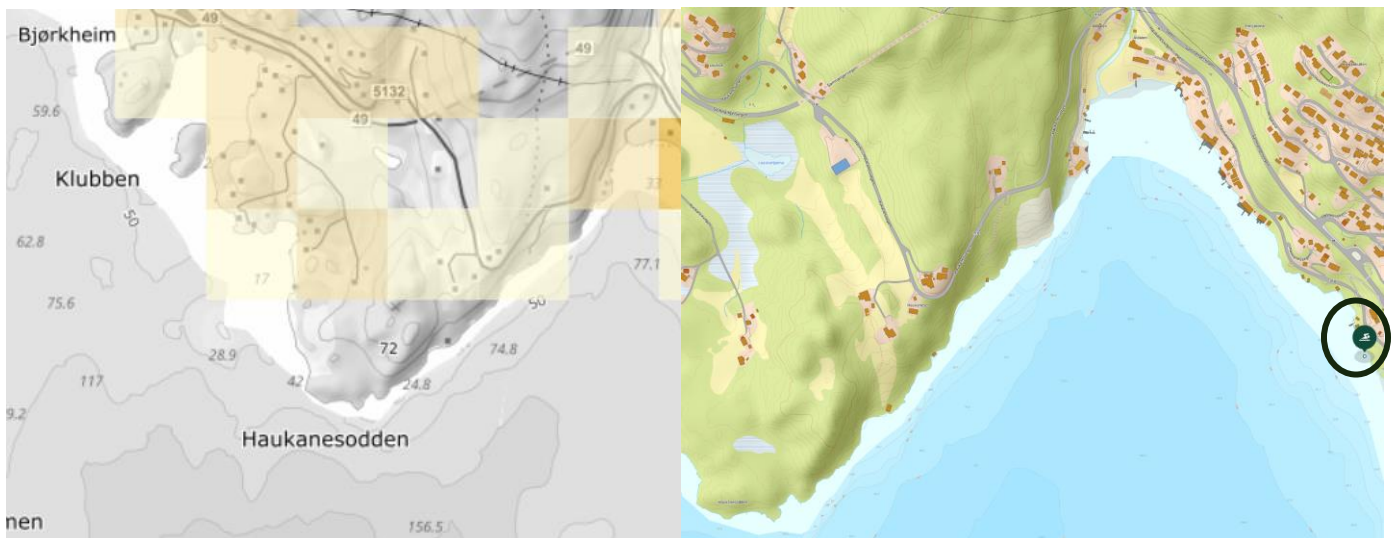
Tabell 1-3. Oversikt over hvilket fagtema som vurderer konsekvens for folkehelse

Effekt	Beskrivelse av effekt	Rapport	Konsekvens	Vurdering
Endret kvalitet i turområder	Redusert kvalitet i turområder medfører redusert nytte per tur og færre turer.	Friluftsliv	Noe negativ konsekvens	Det er overvekt av delområder med noe eller ubetydelig konsekvens, og ett delområde med middels negativ konsekvens. Dette gir samlet noe negativ konsekvens av tiltaket for friluftsliv.
Helseeffekt av færre turer	Færre turer medfører mindre fysisk aktivitet, noe som har en negativ helseeffekt	Friluftsliv		
Støv	Støv kan forårsake helseskader og er en form for luftforurensning.	Notat for grunnforurensning, støv og vurdering av forurensning fra massetipp	Ubetydelig konsekvens i driftsfasen. Negativ konsekvens i anleggsperioden.	For driftsfasen vurderer Sweco i notat for grunnforurensning, støv og vurdering av forurensning fra massetipp at tiltaket ikke forventes å ha langvarige konsekvenser. I anleggsfasen vurderes anlegget å kunne påvirke nærliggende boliger.
Støy	Støy kan forårsake helseskader, være belastende for de som opplever støyen og medføre kostnader for samfunnet.	Fagrapport støy	Ubetydelig konsekvens i driftsfasen. Middels negativ konsekvens i anleggsperioden	For driftsperioden vurderer Sweco i fagrapport støy at Børdalen kraftverk gir ubetydelig konsekvens for nærliggende boliger og fritidsboliger. I anleggsfasen vurderes anlegget å gi middels negativ konsekvens for boliger og fritidsboliger i influensområdene dersom forutsatte skadereduserende tiltak iverksettes. Dersom anbefalte tiltak gjennomføres reduseres den samlede konsekvensgraden til noe negativ konsekvens.
Endret psykisk helse som følge av endret kvalitet i turområder	Friluftsliv virker positivt inn på psykisk helse. Redusert nytte per tur og færre turer bidrar derfor til negativ effekt på folkehelsen. I tillegg vil redusert kvalitet i turområder, økt forekomst av støv og støy medføre økt bekymring, noe som også har en negativ effekt på folkehelsen.	Samfunn, herunder samfunnstema sosiale og helsemessige forhold	Middels negativ for anleggsperiode. Noe negativ for driftsperiode	Fagrapport for friluftsliv har vurdert noe negativ konsekvens for friluftsliv. Fjordområdet ved Haukaneset vurderes til å ha middels negativ konsekvens, hvilket er vurdert til å ha en ytterligere påvirkning på den psykiske helsen til befolkningen som følge av tiltaket.

1.4.2.1 Anleggsperioden

Virkningen for sosiale og helsemessige forhold blir vurdert til *middels negativ*. Konsekvensen vurderes som middels som følge av støy, dumping av masser ved badeplasser, og støv.

Børdalen kraftverk har planlagt å etablere tipp på Haukaneset. Tipp er steinmassene fra tunellen som blir etablert. I området er det både bygningsmasse og befolkning ifølge SSB sin kartbase, se Figur 1-9. Størstedelen av anleggsarbeidet foregår inne i fjellet eller under bakken. Arbeidet som utføres under bakken vil ha begrenset påvirkning på omgivelsene. Ulempene vil være størst ved tunnelåpningene og ved frakt og dumping av masser. Dette betyr at det høyst sannsynlig vil være en del av befolkningen i området som blir påvirket av støy fra anleggsarbeidet.

Figur 1-9. Venstre bildet illustrerer befolkning Haukaneset 250 meter. Høyre bilde illustrerer hvor badeplass på UT.no er registrert (markert med grønn sirkel i høyre bilde). Kilde: Statistisk sentralbyrå, 2025, og UT.no

Kraftverket etableres i et område som har flere etablerte turstier ifølge Ut.no, og generelt bærer området preg av å være skogsområde. I tillegg er det flere registrerte badeplasser i Samnangerfjorden, hvor nærmeste ligger på andre siden av sundet fra Haukaneset, hvor det er planlagt å etablere tipp. I tillegg er Samnangerfjorden et populært område for fritidsbåter og fritidsfiske. Fagrapport for friluftsliv vurderer hvilken konsekvens tiltaket har på befolkningens helse som følge av bruken av friluftsområdene, men blir kun vektlagt i vurderingen dersom de gir varige endringer for friluftslivet. Det kan imidlertid være en ytterligere effekt på folkehelse som følge av påvirkningen av psykisk helse. Dersom tiltaket hadde ført til en stor negativ konsekvens for friluftslivet, ville dette kunne gått utover befolkningens psykiske helse i form av økt stress/plagegrad.

Støy kan forårsake helseskader, være belastende for de som opplever støyen og medføre kostnader for samfunnet. Støy kan føre til søvnforstyrrelser, redusert livskvalitet og helseproblemer. Bygg- og anleggsvirksomhet er en av de ledende kildene til støy i samfunnet.¹³ Det er forventet støy fra tunnelåpningene og ved frakt og dumping av masser under anleggsarbeidet. Eksponering for forbigående støy har mindre sannsynlighet for å forårsake langvarige skader, og for mange vil de fysiologiske responsene gå tilbake til det samme nivået som før eksponeringen. Konsekvensene fra støy er vurdert i egen fagrapport. Det kan imidlertid være en ytterligere påvirkning på folkehelse da den psykiske helsen kan bli påvirket negativt i form av stress for å oppleve helseskader.

Støv er en annen faktor som kan forårsake helseskader og er en form for luftforurensning. Svevestøv forverrer sykdommer i luftveiene- og hjerte og karsystemet.¹⁴ Bygg- og anleggsvirksomhet er typiske kilder til luftforurensning på grunn av utslipp fra anleggsmaskiner, graving, sprengning og transport av masser. Konsekvensene fra støy er vurdert i notatet for grunnforurensning, støv og vurdering av

¹³ Folkehelse rapporten 2024. Folkehelseinstituttet. (03.10.2025)

¹⁴ Folkehelse rapporten 2024. Folkehelseinstituttet. (03.10.2025)

forurensning fra massetipp. Imidlertid kan det være ytterligere påvirkning på folkehelse da den psykiske helsen kan bli påvirket negativt i form av stress for å oppleve helseskader fra støv.

Noen grupper er mer sårbare for støy og støv. Det gjelder særlig barn, eldre og kronisk syke (Folkehelseinstituttet, 2024). Det er ingen barnehager, skoler, sykehjem eller omsorgsboliger i umiddelbar nærhet til anleggsarbeidet eller anleggsveier. Transport vil imidlertid trolig gå gjennom noen av tettstedene rundt Samnangerfjorden, som er Samnanger og Haga. I Samnanger og Haga er det både barnehage og sykehjem. Selv om det er både barnehage og sykehjem i Samnanger og Haga, forventes det at frekvensen av transport vil medføre små konsekvenser for støv og støy.

I anleggsperioden er det sannsynlig at det vil være noen ukependlere og dagpendlere som kommer for å utføre anleggsarbeidet, men antallet tilreisende arbeidere vil trolig ikke være så høyt at det vil påvirke de sosiale forholdene i Samnanger kommune. Kommune har relativt god tilgang på bygg- og anleggskraft, så mye av behovet for arbeidskraft kan sannsynligvis dekkes lokalt.

I tillegg til helsemessig påvirkning kan anleggstrafikk, støy og støv fra anleggsarbeidet kan også påvirke opplevelsen av omgivelsene, for eksempel ved at bruken av utendørsområder kan oppleves som ubehagelig. Det kan også ha en påvirkning i trafikken dersom det er mye anleggstrafikk.

1.4.2.2 Driftsperioden

Virkningen fra Børdalen kraftverk på sosiale og helsemessige forhold er vurdert til *noe negativ konsekvens*.

Kraftverket anlegges i fjell. Det vil derfor ikke generes støv eller støy fra drift av nytt kraftverk som vil påvirke omgivelsene eller befolkningen. Det vurderes derfor som at tiltaket ikke vil ha noe betydelig effekt under drift. Imidlertid vurderer fagrapporten for friluftsliv at den samlede vurderingen av konsekvens fra kraftverket vil ha noe negativ konsekvens. Området rundt Haukaneset er vurdert til å få en middels negativ konsekvens av kraftverket. Fjordområdet i Samnanger fjorden benyttes innenfor flere aktiviteter, både sommer og vinter.

Fra notat for grunnforurensning, støv og vurdering av forurensning fra massetipp er det vurdert noe nitrogenforurensning tidlig i driftsperioden. Nitrogenforurensning har ved lave nivåer ikke en direkte konsekvens for menneskers helse. I tillegg nevner notatet at plast i fra sprengningsarbeidene vil bli igjen i massetippen, og vil mulig gi noe negative virkninger fra utvasking av massetipp over tid. Fordi massetippen ikke gir tilsig til drikkevann, vurderes det at utvasking av plast ikke vil ha en direkte konsekvens for helse. Siden plast fra sprengningsarbeidene ikke fører til, eller at det fører til svært lav direkte konsekvens på helse, forventer man ikke at personer som bruker området vil bekymre seg over risiko for helseeffekter som følge av forurensning. Derfor vurderes det at tiltaket ikke har ytterligere påvirkning på psykisk helse.

Det er vurdert at enkelte friluftsområder vil få varig negative endringer. Siden den mest belastende enkeltvirkningen er for fjordområdet, vurderes det i dette notatet at det kan føre til en ytterligere konsekvens for helsen i form av psykisk helse (stress/plagegrad).

1.5 Samlet konsekvens

Etablering av Børddalen kraftverk vurderes til å ha en *samlet positiv konsekvens* på samfunnet i Samnanger kommune. Vurderingen av konsekvensen fokuserer på hvordan ulike samfunnstemaer blir berørt av tiltaket både i anleggsperioden og driftsperioden, se Tabell 1-4. Konsekvensene for sosiale og helsemessige forhold er satt til middels negativ i anleggsperioden, og noe negativ i driftsfasen. Da det ikke er registrert andre negative konsekvenser, vil de positive konsekvensene være sterkere.

Tabell 1-4. Sammenstilling av konsekvenser for samfunn

Samfunnstema	Anleggsperiode	Driftsperiode
Befolkning og boligbygging	Ubetydelig	Ubetydelig
Næring og sysselsetting	Stor positiv	Ubetydelig
Kommunens tjenestetilbud og økonomi	Middels positiv	Middels positiv
Sosiale og helsemessige forhold	Middels negativ	Noe negativ konsekvens

Referanser

- Eviny. (2025, 10 01). Hentet fra Styre, ledelse og eiere: <https://www.eviny.no/om-eviny/styre-ledelse-og-eiere>
- Folkehelseinstituttet. (2024). *Folkehelse rapporten*.
- Helsedirektoratet. (2021). *Sektorrapport om folkehelse 2021*.
- Helsedirektoratet. (2025, 09 16). Hentet fra Folkehelseprofil Samnanger kommune: https://folkehelseprofileksport.helsedirektoratet.no/Folkehelseprofiler/Kommune/2025/Bokmaal/4623_2025_Bokmaal.pdf
- Kommunesektorens organisasjon. (2025, 10 01). *ks.no*. Hentet fra Kommunesektorens kraftinntekter 2022: <https://www.ks.no/fagomrader/okonomi/kno/kommunesektorens-kraftinntekter/>
- NAV. (2025, 08 06). *Helt ledige*. Hentet fra Helt ledige: <https://www.nav.no/no/nav-og-samfunn/statistikk/arbeidssokere-og-stillinger-statistikk/helt-ledige>
- NVE. (2004). *Faktaark konsesjonsavgifter og konsesjonskraft*. Hentet fra https://publikasjoner.nve.no/faktaark/2004/faktaark2004_01.pdf
- NVE. (2025, 08 13). Hentet fra Konsesjonssøknad vannkraftanlegg: <https://veiledere.nve.no/konsesjonssoknad-vannkraftanlegg/soknad/virkninger-for-miljo-og-samfunn/#pageSection-15>
- Riksrevisjonen. (2025). *Riksrevisjonens undersøkelse av kapasiteten i strømmettet*. Hentet fra <https://www.riksrevisjonen.no/globalassets/rapporter/no-2024-2025/kapasiteten-i-stromnettet.pdf>
- Statistisk sentralbyrå. (2025, 09 02). Hentet fra Kommunefakta: <https://www.ssb.no/kommunefakta>
- Statistisk sentralbyrå. (2025, 09 02). Hentet fra Regionale befolkningsframskrivninger: <https://www.ssb.no/statbank/table/14288>
- Statistisk sentralbyrå. (2025, 09 12). Hentet fra Sysselsetting, registerbasert: <https://www.ssb.no/statbank/table/13470>
- Statistisk sentralbyrå. (2025, 09 15). Hentet fra Kommuneregnskap: <https://www.ssb.no/statbank/table/12362>
- Statistisk sentralbyrå. (2025, 09 15). *SSB*. Hentet fra Kommuneregnskap: <https://www.ssb.no/statbank/table/12137/tableViewLayout1/>